

MAGYAR KURI R

Bétsből, Kedden, Július' 20-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Blanchardné, az a' bátor aszszony, ki a' maga levegői hajózása által a' közönségnek sokszor szép időtöltést tsinált, Julius' 6-dikán magára nézve feletébb szomorú, a' néző közönségre pedig nagyon szörnyítő módon végzette életét Páris felett a' levegőben. A' Tivoli kertben a' mondott napra közönséges időtöltés lévén meghatározatva, egyebek között az is ki vala hirdettetve, hogy Blanchardné estve megvilágosított hajóval fog a' levegő égbe felemelkedni, és ott tüzi mesterséget vagy tűzjátékot fog tsinálni. Estve tizenegyedfél órakor mindenek készen lévén, a' bátor aszszony kellemetes fehér ruhába öltözködve 's fehér tollas kalappal, a' tsajkába beült 's szokott jelt adván zászlóskáját tsóválva utnak indult, de a' golyobis nem bírván, a' kertben lévő fáknak vitte, a' hol az szszony a' teréhből kihányván, azután elég nagy sebességgel felemelkedett: hanem egy kis fellegen menvén által, ez a' lámpásait mind kioltotta, 's az utas a' nézők' szemei előtt eltűnt. Kihaladván a' felhőből, mesterséges tüzeinek égetéséhez fogott, melly nagyon méltóságosan kezdődött, de nem sokáig tartott ekképpen, mivelhogy a' felbatsátott rákéták közzül némelyek még égve a' golyobisra vissza estek, 's e' meggyuladván egyszerre lángba borult. A' lángoló golyobistól a' levegőben nagy világosság támadott, melynek látására a' néző sokaságot leirhatat-

lan borzadás fogta-el, 's a' Tivoli kertben oly félelmes zsibongás támadott, mellyet leírni lehetetlen. Némelyeket, kivált az aszszonyszemélyeket tsak a' kország ki nem törte: sokan elájultak. A' sikoltozásnak nem volt vége. Nem is tsuda, mert jól lehetett látni, hogy a' golyobis meggyult, 's az aszszonynak oda kell lenni. A' levas politzia azonnal a' városnak arra a' részére nyargalt, a' hova gondolni lehetett, hogy a' tsajka le fog esni. Egy fertály óra mulva a' tsajkában halva és özszerontsolódva vitték az aszszonyt vissza a' kertbe, a' honnét felvezett volt. A' *Rue-de-providence* nevű utzában a' 16-dik számú házra, 's onnét az utzára a' tsajkával egygyütt esett-le. A' tsajkából azért nem esett-ki, hogy a' kötelek által, mellyekkel a' tsajka a' golyobishoz volt kötötve, a' tsajkával özszekevergődött, 's abba fekke esett-le. A' ház fedelét, a' hova lesett, behorpasztotta. Ezen eset miatt azonnal minden éjjeli vigadozásoknak végét szakasztotta a' közönség. A' kertben még azután következett volna a' tüzi játék; ebből se lett semmi. Az egész azon végződött, hogy a' szerentsétlen' örökösei számára collektát tsinált a' közönség: de azután kinyilatkozott, hogy nem maradtak gyermekei, melyre nézve meghatározatott, hogy az özsze gyült summa egyéb célra forditassék. A' szerentsétlen aszszony 45 esztendőt élt. Irásai között testamentumot találtak, melyben 50 ezer Frankokból álló vagyonát egy barátja leányának tes-

fálta. Azt gondolják némelyek, hogy mikor a' fába ütözött, azoknak ágai megzavarták a' rákéták állását, 's azért nem tartottak oly útat, hogy a' golyobisra vissza ne hullottak volna: hanem mások másként magyarázzák a' szerentsétlen történetet. Ezek azt mondják, hogy a' golyobis igen nagyon meg lévén töltve, a' lyuk, mellyen az igen nagy megfeszüléskor a' gőz kijöhetett volna, a' felindulásakor nem hagyatott nyitva, 's fenn a' levegőben, hol a' golyobis már igen nagyon megfeszisedett vala, kitsapolódván, a' tűzjáték' meggyújtására határozottatott égő kanócza kapott 's ettől gyuladott-meg. Azt is mondják némelyek, hogy azon házban, melyre leesett Blanchardné, némelyek rettentő kiáltást hallottak-le a' levegőből. Ezen emberek mondása szerint, mikor az utzán a' földről felvették, még néhány sohajtást tett. A' golyobis matériájának egy darabja még a' köteleken függött. A' szerentsétlenül sőt még a' ruháján sem látszott semmi égés. Beszélnek, hogy eddig mikor a' levegőbe fel szokott volt evezni, mindenkor nagy bátorságot mutatott: most pedig, mint ha megérezte volna szomorú sorsát, felindulásakor így szollott valakinek, a' ki mellette állott: *Nem tudom mi az oka, de ma telyességel nem érzem nyugtomat.*

A' törvénytánuolók' szálája Párisban még meg nem nyittatott 's az ajtaja előtt katona strázsák állanak. A' fogságra vitetett tánuolónak és Professorjoknak B a v o u x n a k vizsgálata még folytatatik. Az ő szabadon lévő tánuoló társaik Jul. 3-dikán ismét gyűlést akartak tartani a' Thuilléria kertben, de lebeszéltek rolla őket. Az úgy nevezett Oppozitziónalis újságlevelek nagyon gyalázzák a' tánulásra ügyelő biztosságot azért, hogy a' helyett, hogy a' hibás tánuolókat, ha hibáztak, meg nem büntettette, a' tánulás-

nak pedig szabad folyamatot hagyott volna, inkább, hogy sem a' tánuolást felbeszákasztatván, ekképpen legalább két ezer ifjúnak alkalmatosságot szolgáltatott a' korhelkedésre, melly minden gonoszságoknak a' kútseje. A' mi egyéb eránt ezen tárgyat a' maga *morális* oldaláról tekintve illeti, a' két fele gondolkodású újságlevelek kimeríthetetlenül belé bortsátkoztak az erről való böltselkedésbe. Az Ultraroyalista írók átkokkal menkövezik az ifjú tudósokat, hogy miért akarnak tovább látni a' régi böltseknél: a' Libeális részenlévő írók ellenben nem győzik őket eléggé magasztalni, azért, hogy fiatalok lévén, még is ily mérséklettséget mutattak hazafiui tüzeskedések mellett.

Metz városában Jul. 1-ső napján egy Frantzia Batalion, melly éppen ekkor ment vala be szolgálá ra oda, az ugyan ott őrizeten lévő Helvétus katonákkal összeveszett, 's rutul megverekedett. A' Frantzia volt az ingerlők; 15 ember kapott sebet.

Angers városában szomorú játékba illő történet fordult elő. Két fiatal jó barátok elmenvén hogy ezélt löjjenek. Az egygyiknek, G o u c h e t nevének, a' aratja ellen sülvén el puskája, 's a' golyobis a' másikat érvén ez a' földre esett. A' másik kést vévén kezébe, az ajtóra ezen szókat metzti: *Vigyázallanságomért magam megbüntetem magamat*, 's azal puskáját ismét megtöltvén, magát agyba lövi. G o u c h e t, ki tsak a' vállán kapott vala sebet, a' tsattanásra magához jött, de későn, mert már barátját vérében fékűnni szemlélte.

Példa arra, hogy a' Patkány marástól jó őrizkedni: S t e n a i b a n (a' M a a s vize mellett) egy hat hónapos gyermek három hetekig tartott rettentő kinlódás közben halt-meg, kinek böltsejébe magát egy patkány belopván, megmarta vala.

Ez a' ház közel van a' mézárszékhez, a' hol a' patkányok leginkább szoktak lakni. Ugyan itt a' falra felmászván fogai-
kal a' madarak kaliczájának drótjait el-
görbesztették, 's a' madarakat belőle
kihúzták és megették a' patkányok.

Párisban ezen esztendő' első négy
hónapjai alatt 124 ember halt-meg ön-
gyilkosság által, kik közt 33 aszszony-
személyek találtattak. Nagy részént lö-
vés, kőszén-gőzzel való fulasztás, vagy
vizbeugrás által ölték-meg magokat. Átal-
jában ezen négy hónapok alatt 41-gyel
multa felyül a' magok gyilkosa' száma az
előbbeni négy hónapbeliekét.

Párisban is Julius' 3-dikán estve
kezdte legelőbb a' nép szemlélni az Üs-
tökös tsillagot. Minden hídak, vízpartok
's egyéb helyek, mellyekről az égnek
északi pontja felé szabadon nézni lehc-
tett, ellepve voltak néző sokasággal. Az
Ujságírók nagyon kigunyolták a' tsillag-
vizsgáló tudósokat, hogy ily nevezetes
vendégnek a' föld' golyobissához való kö-
zelítését a' népeknek előre meg nem je-
lentették. Junius' 12-dikén Marsiliaban
is felfedezett Pons nevű tsillagnéző tu-
dós egy üstökös tsillagot: de e' nem az,
a' melly nekünk Jul. eleitől fogva min-
den tiszta estve mutogatja magát.

Német Ország.

A' Norimbergai újságlevelek szerint
Berlinben Julius' 7-dikén hajnalhasa-
daskor több tanulóknak irásaik megle-
pettettek, lepetséltettek, 's az előljá-
róknak által adattattak. Egy Doktornak
írásait is mind lepetséltették 's gondvise-
lés alá vették.

A' Bavariai Allgemeine újságban
ez iratik (a' Badeni) Freiburg városá-
ból Julius' 7-dikéről: „Itt tegnap déltáj-
ban két tanuló, kik mind ketten az úgy
nevezett Német Burschságnak tag-

jai, szállásaikon hirtelen elfogattattak,
irásaik petsét alá vétettek, 's magok az
Universitás' tömlöztébe zárattattak. Ha-
sonlóképpen és ugyan azon időben más
négy tanulóknak 's egy aszszonyszemély-
nek irásaikat is mind elvette a' politzia,
hanem tsak az aszszonyt tartóztatta meg
haziárestomban, a' négy ifjakat elbotsátot-
ta, pedig ezek is a' Német Burschság'
tagjai. Ez a' történet itt nagyon meglep-
te a' közönség' figyelmét. Mondják,
hogy a' dolog egy idegen Udvarnak esz-
közléséből történt volna, és hogy Carls-
ruhében egy Biztosság rendeltetett-ki,
a' melly ezen eszközökkel öszszetsatolo-
dásban lévő foglalatoskodásokat teszen,
's a' melly Biztosságnak tagjai között
van, egy idegen Követségi személyen kí-
vül, Gieszeni Professor Arens Uri
Heidelbergában 's az egyéb Német
Universitásokon is hasonló vizsgálódások
alá vonatott a' Német Burschság.
Hanem ezen hírekre nézve még most
semmi bizonyos ítéletet nem lehet mon-
dani. Azt, hogy a' tanuló' irásai elő-
kivántattak, 's néhány tanuló' fogságra
tétettek, némelleyek, kiváltképpen a' ta-
nuló, az Universitás' törvényeivel 's a'
Constitúzióval is ellenkező dolognak tart-
ják lenni, 's felindultak érette, kivált
midőn azt látták, hogy az estvének elkö-
vetkezésével a' politziai katonaság' strá-
zsája, Landwehr katonasággal is meg-
erössített, mint ha éjjelre kelve vala-
mi nyughatatlanságtól kellett volna tartani.
De telyességgel semmi láрма nem
történt. Estvéli sétálásközben az után
a' politziai ház előtt öszszetsoportoztak
a' tanuló, 's nézték, hogy az új intéze-
teknek mitsoda mozgás lehet a' követke-
zése, de nem lett egyéb legnagyobb tse-
dességnél. A' vizsgálódások ma kezdet-
tek folytattatni, de mindenek oly jó bi-
zodalom által tápláltatnak, hogy legalább
Heidelbergában a' Német Burschságnak

semmi veszedelmes mesterkedési iparkodását észre nem fogják venni.

Egy más tudósításból ezeket közli a' nevezett Bavarus újság ugyantsak Badenből: — „Tudjuk, hogy a' Frantzia armádnál egy Bádeni fegyveres osztály is találtatott, mint segítő sereg, Spanyolországban, a' melly osztálynál volt R u t s c h m a n nevű Kapitány is a' Kompaniájával. Ő az akkori idő zürzavaros szabadságával élván, Virgiliusnak *Blumauer* által travestáltatott *Aeneis*ét Spanyol nyelvre által fordítván 's kinyomtatattván, akkor módot is eleget talált közkézre indítására. Mi lett azonban a' következése? az, hogy *Rutshman* Ur nem régen a' Nyomozószerk' elejébe meghivattatván, 's mint természetesen gondolni lehet meg nem jelenván, *in effigie*, vagy a' képe, annak módja szerint megégettetett, 's effelől a' Nagyherzegi Országlás is, törvényes úton tudósított.“

A' Hassiai Nagyherzogségben oly rendelés hirdettetett - ki nem régen közönséges újságlevelekben, hogy az az 1774-ben adatott törvény, hogy a' polgári és paraszt születésű fajúknak tanulni szabad ne legyen, mostanában eltöröltetett.

A' Moguntziai újság azt erőssíti, hogy Patikárius Löhningtől egy személy megterhesedvén 's ezen büntételért fenytő házba vitettétvén, ezen dolog forralta volna fel oly nagyon Löhningben a' boszszuállást, hogy egy fő kormány mellett ülő embernek meggyilkolásán iparkodják.

* * *

Minekutánna a' Német B u r s c h s á g ról a' feljebb felhordott diribdarab tudósításokat a' megnevezett Újságlevelekből összeirkáltuk volna, akkor akada kezünkbe a' Pruszsia Közönséges Status-

újságban, az itt következő, Julius' 13-dikán költ tudósítás: —“

„A' titkos de már kinyilatkozott de magogicus öszszetsatolódásoknak és mesterkedéseknek további felfedeztetésekre Pruszsziában 's egyéb tartományokban tététt vizsgálódások 's egyéb elővétegett eszközök nagyon fontos és tökéletes bizonyságok által nyilván kinyilatkozatták azt, hogy valósággal fennálljon ez a' revolúziós és árulást tárgyazó iparkodás (a' tudósítónak kifejezése szerint *tendentia*), 's a' Német Haza' számára elszánt 's több ízben tanácskozás alá vétetett Constitúciónak egész plánuma elfogattatott. Ezen plánumból kilátszik, hogy a' célzott eszközök nem csak a' Studenseket és Studensi öszszetsatolódásokat tárgyazó tekintet' határai közzé vagnak szorittatva, minthogy közzülök csak néhány öszszetsatolódások vagnak nagyobbadon vagy kevesebbé belébonnyolittatva, 's a' mondott eszközök által érdekelletve: hanem egyéb eránt még most az ő szélesen kiterjedő 's mélyen bebotósátkozó demagogus mesterkedéseknek ágazataira, a' nélkül, -hogy a' nagyon fontos és jóltévő vizsgálódások által való célzásnak ne ártsunk, szorosabban és érthetőbben ki nem botsátkozhatunk.“

S v é t z i a.

Junius'-24-dikén, mint Sz. János napján, mind azok a' Svétziai gyalog Regimentek, mellyek a' Bonarpshe-ti lógerben fekszenek, nemzeti új zászlókat kaptak, mellyeknek kiosztatása fényes pompával ment véghez. Tizenkettőfél órakor az egész sereg paradéban talpon állván, a' gyalogság négy szegletű kinyitott testet formált, melly a' lovasság által lópatkó formájú kanyarodással vétetett körül. A' Királynak megérkezésekor tététt tisztelet után, minden Regimentek' Kommandánsai ő Felsége elejébe jöttek

és sorba állottak. A' zászlókat a' sereg' második Kommandánsa General-Lajtnánt de P o s s a adogálta által a' Királynak, ki azokat ismét egygyenként a' Fő Kommandánsnak a' Koronaörökösnek Princz Oskárnak, e' pedig rendre az Oberstereknek adta kezekbe, melly közben a' Király ekképpen szollott: „Mond-meg az Oberster Uraknak, hogy ezen nemzeti színnel ékeskedő zászlók, mellyeket most által vesznek, nékiek mind örökönörökké a' haza' védelmezésére öszszesatolódásul szolgáló jegyek, 's ha a' környülálás úgy kívánja a' Haza' belsületének, függetlenségének, és szabadságának ellenségei ellen vezérlő kalauzok legyenek. — Azután a' katonaság' megesküvése, továbbá nemzeti muzsika, 's lovasság' trombitálása következtek, mellyeket 48 ágyulövés rekesztett-be. A' levegő eget ezen kiáltás harsogtatta: *Isten tartsd-meg a' Királyt!* 's a' tábori papok, kik a' Király' jobbja felől állottak, reá kezdettek a' *Te Deumra*, melly után tábori imátság 's predikátzió következtek. A' tábori Fő Pap ily szavakon végezte beszédjét: „Isten! adj hosszas békességet „ezen szigetnek: de ha valaha ezen zászlóknak tsakugyan ki kell ellenségeink „előtt eresztetni, ekkor adj nekünk vagy „győzedelmet, vagy halált.“ Az egésznek puska-tűz és 256 ágyulövés vetett véget. A' régi zászlók Stockholmba a' fegyveres házba tétettek-le.

Spanyol Amérika

Azon Anglusokat, kik a' Mac-Gregor vezérlése alatt *Montebello* várát annak Kommandánsa' árulása által oly könnyen megvették vala, vezérjeknek éppen ily gyalázatos vigyázatlansága miatt az a' szerentsétlenség érte, hogy a' Spanyol Generális Hoare a' Panamai. Chágrei 's egyéb várbeli őrző seregeket magához vévén, őket valami 1000 vagy 1200 emberekkel, Máj. 1-ső éjtszakáján a' hegyek

közzül oly véletlenül meglepte, hogy Mac-Gregor maga is 20 lábnyom magaságú ablakból szökvén-ki, tsak 12-tőd magával futhott-el 's tsak uszás által jutott a' kikötőhelyben lévő hajókhoz. A' Spanyolok majd semmit se' vesztek; az Anglusok közzül tsak tisztek 57-ten öletettek vagy sebesedtek-meg, avvagy fogattattak-el.

B é t s.

Azóltá, hogy itt a' belső város és Leopoldstadt között az új híd építésén dolgoznak, az embereket két, úgynevezett repülő-hídon hordják által meg által. A' múlt pénteken estvéli 7 óratájban történt, hogy az egygyik hidasnak a' karja, a' hátokat néki támasztott emberekkel kitörvén, néhány (némelyek szerint 8) emberek hátrafelé a' Dunába estek, hanem egyszerre számos tsajkák sietvén segítségkre, szerentsésen kifogdosták őket, mint halljuk minnyájokat.

* * *

A' *Székes-Fejérvári* Nemzeti Magyar Játszó Társaságnak, — melly mind a' Pesti és Budai, mind az itteni Német Ujságok szerint újobban a' Pesti és Budai Theátrumokon köz kedvességet nyert — nevezetes Tagjai, u. m. (betű rendszerént) *Balogné* Ifjú Assz., *Éder*, *Horváth* Urak, *Kántorné* Ifjú Assz. *Komlósi*, *Köszegi*, *Murányi* Urak, *Murányiné* Ifjú Assz. és a' két *Nagy* Urak — e' napokban ide megérkeztek, hol a' Theátrumi előadásoknak, mint régen gyakorlott szép mesterségeknek több ágai közelítenek a' tökéletességhez. A' méhek szorgalmához hasonlítható buzgósággal látogatnak minden most Játékokat adó Theátrumokat, 's méltán reményljük, hogy hazafiúi szent tüzelt tett utazásoknak gyümölcseit a' Nemzet meglegedésére, és a' Társaságot nemes megkülönböztetéssel gyámolító Tel. Fejér Vármegye díszére által plántálják a' Nemzeti Játékszínre.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y .

Szamos-Ujvárról. Tetszett a' szent kötelességhez vonzó fáradhatatlan törekedése ösztönéből Mélt. és Fő Tiszt. Rudnai Sándor Erdélyi R. Catholicus Püspök, Status Actual. és Guberniális Consiliárius ő Excellentiájának az egész Országbeli Ekkle'siákat meglátogatni, 's ezen alkalmatossággal ezen Várost is Június' 26-dikán dél utáni 6 órakor személyes jelenlétével diszesíteni. Megértvén ezen nagy, és ohajtva várt kedves Vendégnek Szent Benedekről való közelítettését a' Szamos-Ujvári szerentsétlenek várának érdemes Commendánsa Méltóságos L. Báró Josintzi Jó'sef Úr ő Nagysága, azonnal sietett ő Excellentiájának tisztelésére jó előre kimeni. Ki is a' tisztelt Vendéget számos késérőkkel, Déés, és Szamos-Ujvár Városai között találván, egy háládatossággal elegy buzgó beszéddel idvezlette, a' melyet ő Excellentiája a' leg nagyobb kegyességgel, és megelégedéssel elfogadván, azt köszönettel viszontagolta is. Ez után a' Mélt. Báró Commendáns Úr is késérője lett ő Excellentiájának, a' ki is midőn az úgy nevezett Széplaki tetőre felérkezett volna, ottan a' Mélt. B. Commandans Urbólts rendeléséből a' tsinos Uniformisba öltözött Vár katonái által három Salve lövéssel tiszteltetett: ezt követte a' Vár környékén lévő ágyuknak durrogása is. Ilyen nagy örömek között kísértetvén ő Excellentiája a' Város határának széléig, ottan az egész Nemes Tanács a' legnagyobb tisztelettel fogadta, nevezetesen a' Nemes Város érdemes Fő Biraja Karátsón Kristóf Úr, egy fontos beszédet tartott, melyet nagy megelégedéssel el is fogadott ő Excellentiája. Ezt követte egynéhány rendbeli

Vivát kiáltás, mely alatt folytatván útját a' város felé, a' Szamos-Ujvári nemességből álló lovas Bandérium is magyar Uniformisban, zászlónak lobogása alatt, valamint a' népnek sokasága és számos kotsik is kísérték ő Excellentiáját. A' Város végén pedig a' Clerus egész processióval fogadta el, 's ilyen buzgó solemnitások között, megérkezett ő Excellentiája szerentsésen a' Szamos-Ujvári Fő Tisztelendő Plébánus és Esperest Urnak házához, a' több számos Uri Vendégek is kirendelt szállásokon megtelepedtek. Azon estve a' Város egy diszes Illuminátzióval ékesítette a' Tanács házat, és annak egész kerületét. Más nap jó reggel ő Excellentiája szent kötelességihez látott, azután pedig a' több Templomokat, Kápolnákat, Ispotályt, Oskolákat, a' Tanáts házat, annak levelestárját, a' leg nagyobb figyelmetességgel megvi'sgálta. Tele volt az egész Publicumnak szíve az ő Exc.ja kegyességével; örvendett a' község, hogy egy ilyen nagy és kedves Vendéget kebelében láthatott, a' melyet az is bizonyított, hogy az ő Exc.ja nagyobb tiszteletére, 's számos jelenlévő Uri késérői számokra, a' Nemes Tanács pompás asztalokat adván, sok te-le poharak ürítették ki Felséges Urunknak, Aszszonyunknak, hosszas Uralkodásokért, és a' Püspök Úr ő Excellentiája Püspöki székének sok esztendőig lejendő birásáért, mind annyiszor az ágyuk szolván. Szent kötelességét elvégezvén, Június' 28-dikán a' midőn semmi fáradtságát nem kéméllette, hogy Szent Hivatalának megfelelően, minekutánna a' nagy Templomban két harangokat megszentelt volna, reggeli 10 óra után a' Várbéli Kápolna megszemlélése, és a' szerentsétlen raboknak vigasztalására sietett, holott is elsőben a' Mélt. Báró Commandans

Úr által készíttetett is a' Várba bemenő híd előtt sok szép virágokból és Borostyánból mesterségesen egybe font boltozat forma alkotmányt megelekedve szemlélte; az alatt a' kocsik bé menvén, ezzel szemben állott a' vidám megelekedést ábrázoló boltozattal felemelt Triumphális kapu előtt, melly felett állott az ő Excellentiája Méltóságos Familiája, Ösi, és Papi érdemeinek betses Tzimere, a' mellyet fedezett egy Ró'sa kozoru, ez alatt olvastatott a' háladátság áldozatjára készített felülírás. Ezek alatt béeérkezvén ő Exc.ja minekutánna a' Méltóságos Báro Commendáns Ur beszédjével megtisztelte, puskák ropogásai között fogadtatott el, holott is mindjárt a' Kápolnába bémenvén, 's annak ékeségét, és tisztaságát örömmel szemlélvén, azonnal Apostoli munkájához fogott, azt a' leg nagyobb buzgósággal, a' szerentsétlen raboknak nagy lelki vigasztalásokra, példáson el is végezte. Ez meg esvén, a' Méltóságos Commendáns Ur lakhelyét is, számos Úri késérőivel együtt megtisztelte. Onnan a' szerentsétlen rabok ispotályait, azoknak fogházaikat meg szemlélvén, mindenütt a' vigasztalásnak nyomdokait hagyta maga után, sőt még a' büntetés borzasztó üregében terhes lántzok között sinlődő, és halálát s hajtások között ohajtó Komáromi Dávitól, és még más hasonló két szerentsétlennektől is, nem tekéntvén az ottan lévő rekedt levegőnek voltát, vigasztaló személyét meg nem tagadta, és kegyes atyai intéscivel a' szenvedésre bátorította. Innen a' midőn mind a' boldogok, mind a' szerentsétlennek öröm könnyeket hullattak volna, áldás kívánás mellett eresztették ki kerületekből a' nagy lelkű Férjfiat.

* * *

Pesti levelek szerént: Ott ezen hónap 8-dikán öt óra tájban nagy déli szél

kerelkedett, 's olly erővel dühösködött más nap is, hogy a' fákról a' gyümölcst nagy részént leverte, és sok fákat kitördelt, 's ledöntött. Ezen széllel Pest tájára, Takson és Haraszi faluk, 's Dány pusztá halárába temérdek Sáska Szötskő, érkezett. (Grillus-Locusta. Vesicavorus.) Mellyről Tekintetes Szent-Királyi László Első Vice-Ispány Úr tudósittatván tüstént kiment, és nem tsak azon helységek: de a' szomszédságban való lakosokat is kiparantsoltatván a' mezőre, ezen ártalmas Bogarak elemésztésére olly rendeléseket tett, hogy a' további kártétel hathatósan meggátoltatott.

* * *

Egerből Július 10-dikén 1819. Júl. 6-dikán a' Tigris tsillagzatba (külömben Hiúznak is nevezik) láttam az Üstököst, közel azon helyhez, holott Hevel 1683-ban Július' 30-dikán látott vala egyet. Ha ezen historiai észrevételből valaki azt következtetné, hogy tehát a' mi Üstökösünk egy a' Hevelével, igen igen hirtelen itélne, valamint hibézna az is, a' ki ellenkezőt állítana tsak azért, mivel a' Hevel Üstökösse az éjszaki sarktól szüntelen távozott, holott a' miénk hozzá közelít. E' dolgot tsak akkor lehet volta képpen megítélni, minekutánna az Üstökös' elementumai tökéletesen számba fognak vétethetni. Üstökös elementumainak neveztetnek pedig 1) az Üstökös útjának a' földével való szegellete; 2) azon egyenes línea fekvése, mellyben az Üstökös és a' Földünk útjának lapjai egymást ketté hasítják; 3) A' naptól való legkissebb távolysága; 4) Ennek a' közeljárulásnak pontja az égen; 5) ugyan annak ideje. — Két külömbféle időkből látott Üstökösöket tsak akkor lehet hitelesen egynek tartani, ha mind a' kettőnek négy első elementumi szinte megegyeznek. Így találta Halley Edmond,

hogy az 1459, 1551, 1607, 's 1682. esztendőkből feljegyzett Űstökösök ugyan azon egynek csak különbözőféle jelenési voltak. Ezen Űstököst, mellyet Halley az említett ismértek vezetéken 1759-re előre megjövendölt, mi, ha élünk, 1836-dikban fogjuk meglátni, 's ez az egyetlen egy Űstökös, mellyet a' Tsillagvizsgálók előre várhatnak az ideig; más akár melyik váratlanul jelenik meg.

Jul. 7-dikén hold tölte lévén, ugyan csak a' holdfény miatt; 8-dikban is csak igen homályosan pillanthattam meg az Űstököst; tegnap pedig felhőbe borult az ég."

* * *

Nagy-Szombatból Julius' 7-dikén. Tegnap délután a' Pisoni Káptalan *Lints* nevű faluja közepén tűz támadott, melly, mivel a' lakosoknak nagyobb része kint a' mezőn aratott, a' nagy forróság által is segítettvén, a' száraz szalma fedeleken elterjedett. Csak kevés férfiak voltak oda haza az éppen akkor tartott Űri-szék miatt: de ezek nem álhattak ellent a' tűz terjedésének, 's míg osztán az elszéledt emberek, a' Nagy-Szombati vízpuspák és egynéhány száz szomszéd helységbéliek segítségre szaladhattak, már ötven háznál több állott lángban. Ezek közt a' Pap és Uradalmi Tisztség házak hamvaikban fekszenek, sok más házak fenekig leégtek; némellyekből kihordattak ugyan a' házi eszközök az útszákra, hanem ott is a' láng prédáivá lettek. Könyörületes segedelem a' vétségeken kívül szerentsétlenné letteknek!

* * *

Cseh Országból, Viszokáról, Jul. 11-dikén 1819.

Már itt elkezdették az aratást, a' föld termése, kivált a' gabona és buza, közönségesen szolván, Cseh Országban igen jó, hálá Istennek. Gyümölts igen kevés van, a' tavaszi hideg szelek és kemény derek elrontották. Ezen folyó hónapnak Juliusnak 4, 5, 6, 7, és 8-dik napjain, olly nagy hévség volt nálunk, hogy sok ember kívül a' mezőn a' dolgozást ki nem álhatta, sokan mondják, kivált az ifjak, hogy nem emlékeznek olly nagy hévségre. Melnik körül, egy férfi és egy szolgáló gabonát aratván, Julius' 7-dikén a' hévség miatt lerogytak, 's egyszeribe meghaltak. A' hüvelykes vetemény, borsó, lentse, lednek, azokon a' napokon elszáradtak, a' mellyek későbbi vetések voltak, épen akkor virágozván, a' virág elszáradt, az idejében vetett borsónak 's lentsének ugyan volt valami termése, de a' szalmája elszáradván, már abból is kevés, vagy semmi se lesz. Julius' 9-dik napjától fogva, meglehetősen meghivesedett a' levegő.

H í r d e t é s.

A' legközelebb jövő Lőrincz napi Debretzeni vásárkor fog ugyan csak Debretzenben a' Német-útszában, a' Veresmarti Ház kótyavetyén eladattatni. Ez a' Ház úgy fekszik a' megnevezett útszának felső részén, hogy az udvara három útszákra szabad: a' melly fekvésnél fogva ez az udvar igen alkalmas arra, hogy rajta a' legjövédelmesebb épületek tétessenek. A' kótyavetye fog tartatni a' vásárhétiben Hétfőn dél után.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Julius' 16-dikán 247 — 15-dikén 247 — 19-dikén 247½ — forintot.